

98 . Alba Iulia | Punct: str. Mihai Viteazul nr. 21, Catedrala romano-catolică | Anul: 2009

Anul: 2009

Cod RAN: 1026.07

Perioade: Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Epoca romană timpurie, Evul Mediu

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Daniela Veronica Marcu-Istrate, Anca Mătiș, Delia Maria Roman

Instituții: SC Damasus SRL Brașov, SC Damasus SRL Brașov, Muzeul Castelul Corvineștilor, Hunedoara

Raport

În perioada 3-24 august 2009 s-a desfășurat o cercetare arheologică preventivă la Catedrala romano-catolică din Alba Iulia, la solicitarea Arhiepiscopiei romano-catolice. Cercetarea a fost necesară datorită dorinței beneficiarului de a executa unele lucrări utilitare, respectiv: coborârea nivelului de călcare pe latura vestică a turnului sudic, pe o suprafață cu lățimea de cca. 4 m (S74); realizarea unui racord de canalizare pe partea de S a bisericii (S75).

Săpăturile au fost numerotate în continuarea celor din anii anteriori, ca de altfel și mormintele, iar adâncimile sunt raportate la pragul vestic al catedralei.

Latura de V a turnului sudic a fost sondată cu trei unități de săpătură, numite S74, S74a, S74b. Scopul a fost acela de a coborî nivelul terenului până la cota decroșului fundației și de a verifica stratigrafia zonei, asigurând descărcarea suprafeței de sarcină istorică. Punctul de pornire a fost S74, amplasată în colțul nord-estic al contrafortului sudic al turnului, cu dimensiunile: 2,70 m (E - V) x 1,50 m (N - S) x 1,06 m (E - V).

S74a, trasată la N de S74 cu un martor de 0,90 m, măsoară 4,80 (N - S) x 2,70 (E - V). Cele două secțiuni acoperă latura de 6 m dintre cele două contraforturi ale turnului.

S74b a fost trasată la S de S74 și măsoară 1,06 (E - V) x 3,10 (N - S) x 2 (E - V) x 1,30 m (N - S), între cele două lăsându-se un martor de 1 m.

Din punct de vedere stratigrafic cele trei unități de săpătură pot fi luate ca un tot unitar deoarece stratigrafia este foarte asemănătoare, fiind sesizate doar câteva mici diferențe. Au fost descoperite 41 morminte, majoritatea conturându-se într-un strat negru lutos, cu pigment de mortar, cărbune și oase umane rulate.

Zidăria fundației turnului este construită neregulat din material de construcții roman refolosit, constând din fragmente de blocuri de calcar prelucrate (64 x 44 x 18) și fragmente de cărămidă (? x 22 x 6) pentru egalizare, legate cu un mortar de culoare alb-gri, compact, de bună calitate, făcut din var amestecat cu pietricele și nisip. Nu s-a observat șanțul de fundare pentru fundația turnului. În S74a zidăria decroșului se retrage cu aproximativ 0,40 m după prima asiză care este construită din blocuri masive de calcar egalizate cu fragmente de cărămidă romană, la o cotă de -1,30 m. Această retragere nu a mai fost observată și la alte sectoare dezvelite. Fundația contrafortului de NV se țese cu zidul turnului.

Adâncimea finală S74 - S74a - S74b se încadrează între -2,44 -2,76 m. Din cele 41 de morminte doar nouă au avut inventare funerare, după cum urmează: 5 monede (M201, M207, M208, M238, M242), un cui din fier (M201), un inel cu chaton cu o montură din pastă de sticlă? (M232), șase inele de buclă cu extremitate în „S” (M221, M224 - două exemplare, M241 - două exemplare, unul din zona antebrațului stâng al lui M224). În afara inventarului mormintelor, alte piese descoperite în această zonă sunt: o lamă cuțit, un ac din bronz, un fragment de ac din os, o mărgică - probabil din pastă vitroasă. În S74 lângă decroș, aproape de profilul sudic, la adâncimea de -2,67 m a fost identificat un inel digital torsadat alături de o falangă.

S75 a fost trasată în colțul pe care îl face turnul sudic cu nava catedralei din care s-a dus o lățime spre E de 1,50 m iar o lungime spre S de 4 m. Scopul a fost acela de a racorda în sol sistemul de colectare a apelor pluviale la rețeaua generală de canalizare. Cu acest prilej s-au putut accesa informații arheologice cu privire la modul în care a fost legat turnul sud-vestic la catedrală.

În S75 s-au conturat șase morminte notate cu M202, M206, M215, M216, M220, M239 în stadii diferite de păstrare în săpătură, cuprinse între adâncimile -2,10 -2,55 m. Stratul în care mormintele au apărut este caracterizat printr-o umplutură de pământ negru, lutos, umed cu pigment de mortar, cărbune, fragmente mici de cărămidă, piatră (nivelul de înmormântare medieval).

A fost identificat colțul unui turn cercetat în campania anului 2007, prin care se realiza legătura între catedrală și palatul episcopal. Fundația construită de materiale refolosite este legată cu lut și așezată într-un lut galben-marونی, tasat, ce marchează o nivelare a suprafeței la finalul epocii romane.

Z1. Fundația zidului sudic al catedralei este realizată din fragmente de blocuri de calcar de epocă romană refolosite, alternând cu asize de cărămizi (? x 28 x 5; ? x 18 x 4) întregi sau fragmentare, de factură tot romană. Această structură este legată cu mortar gri-gălbui, cu aspect sfărâmicios, cu multe pietricele, nisip, bulgărași de var nestins.

Structura zidită are două decroșuri. Primul se află la o adâncime de -0,96 m, are o lățime aproximativă de 0,32 -0,34 m și susține soclul bisericii; probabil indică un nivel de călcare istoric. Cel de-al doilea decroș a fost identificat la o adâncime de -3,22 m și are o lățime de aproximativ 0,30 m. Luând în considerare stadiul în care s-a finalizat săpătura, despre această zidărie se poate spune că este diferită de restul deoarece pare mult mai regulată iar pietrele sunt mult mai bine așezate în operă - dar, în stadiul actual al cercetărilor, este dificil să o atribuim unei anumite etape de construcție.

Z2. Fundația contrafortului turnului sud-vestic este construită din fragmente de blocuri de calcar de epocă romană refolosite alternând cu asize de cărămizi (? x 30 x 5; ? x 14 x 5) întregi sau fragmentare. Această structură este legată cu mortar gri-gălbui, aspect sfărâmicios, cu multe pietricele, nisip, bulgărași de var nestins. La cota de -2,38 m fundația turnului se lățește cu 0,12-0,14 m formându-se un al doilea decroș, care are un aspect de zidărie înecată în mortar. La 2,55 m a fost identificat M215, cu capetele superioare ale femurelor prinse în mortarul zidăriei. Putem concluziona, în urma analizei săpăturii, că turnul a fost construit în același timp cu catedrala actuală.

Săpătura s-a încheiat la o adâncime maximă de -3,42 m, pe un strat de pământ negru gălbui, lutos, umed, curat, fără material arheologic. Inventarul mormintelor descoperite a fost foarte sărac, doar M239 a avut un vârf de sulită. În straturile de pământ au fost identificate două monede.

Restul materialului arheologic este reprezentat prin fragmente ceramice romane, medievale timpurii, sporadic moderne, fragmente ale unor recipiente de sticlă de factură romană, oase de animale, fragmente din diferite piroane, cuie, lame de cuțit din fier, o mărgică de sticlă, un fragment dintr-un ac de os. Materialul ceramic este cel mai numeros dar este foarte fragmentar. Cel medieval a fost descoperit cu precădere în stratul înmormântărilor și poate fi încadrat cronologic între sec. XI-XIV.

Informații suplimentare online

[Raportul 4408 din cronica.cimec.ro](http://raportul4408.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.foolosind.Mapserver.Cimec.ro)
